

	СОЦІАЛЬНЕ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ВКЛЮЧЕННЯ БІЖЕНЦІВ ТА МІГРАНТІВ: ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА ТА УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ
	<p>Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) Освітньо-професійна програма: 292 «Міжнародні економічні відносини» Курс навчання: 1, семестр 2 Кількість кредитів: 3, 90 годин Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 38-А, щотижнево за розкладом</p>

СИЛАБУС

Викладачі:	д.е.н., проф., Якубовський Сергій Олексійович к.е.н., доцент Цевух Юлія Олександрівна
Кафедра:	світового господарства і міжнародних економічних відносин
Контактна інформація:	sergey_yakubovskiy@yahoo.com tsevukh.yuliia@onu.edu.ua

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: всебічне розуміння студентами змісту процесів міжнародної міграції, у тому числі, соціальної та економічної адаптації біженців та мігрантів у європейських країнах. В ході курсу студенти знайомляться з науково-методичними засадами дослідження механізму міжнародної міграції населення. Окрема увага приділяється міграційним кризам останніх років та практиці включення мігрантів у європейський соціально-економічний та культурний простір. Студенти навчаються проводити аналіз наслідків міграції, яка відбувається між Україною та ЄС.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з історією міжнародної міграції населення на європейському континенті;

- надати систематичний виклад міжнародно-правових основ регулювання міжнародної міграції ;
- дослідити сучасні тенденції розвитку міжнародної міграції у країнах ЄС;
- розглянути основні проблеми мігрантів та біженців у країнах ЄС;
- проаналізувати міграційні потоки між ЄС та Україною.

У **результаті вивчення** навчальної дисципліни студент повинен

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- соціально-економічний зміст понять «мігрант», «трудоий мігрант», «біженець», «територіальний» та «дипломатичний» притулок, «внутрішньо переміщені особи (ВПО), «право притулку»;
- історію міжнародної міграції населення у європейських країнах;
- міжнародно-правові основи регулювання міжнародної міграції;
- причини потреби ЄС у залученні трудових мігрантів з інших країн;
- яким чином проводити дослідження на відповідному рівні.

вміти:

- виявляти сучасні тенденції розвитку міжнародної міграції у країнах ЄС;
- досліджувати основні проблеми мігрантів та біженців у країнах ЄС;
- досліджувати динаміку міграції між ЄС та Україною;
- проводити аналіз міграційних потоків між ЄС та Україною;
- застосовувати отримані знання та презентувати результати власних досліджень під час проведення занять та на наукових заходах.

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як «Міжнародні економічні відносини», «Вступ до спеціальності», «Основи міжнародної макроекономіки», «Регулювання міжнародних економічних відносин»

СТРУКТУРА КУРСУ

Курс буде викладений у формі лекційних (8 год.) і практичних занять (22 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Основні питання
------	-----------------

<p>Тема 1. Історія міжнародної міграції населення у європейських країнах.</p>	<p>Історичні періоди в розвитку міжнародної міграції, етапи міжнародної міграції, які пов'язані з глобалізацією. Причини виникнення і етапи розвитку міжнародної міграції на європейському континенті. Динаміка міжнародної міграції у європейських країнах. Найбільші країни-донори та країни-реципієнти мігрантів.</p>
<p>Тема 2. Біженці та мігранти в сучасних умовах.</p>	<p>Терміни «мігрант», «трудоий мігрант» та «біженець» у міжнародному праві. Терміни «мігрант», «трудоий мігрант» та «біженець» в українському законодавстві. Історія появи біженців у світовій практиці. Проблема «гарячих точок» та динаміка міграційних потоків в умовах сьогодення.</p>
<p>Тема 3. Міжнародно-правові основи регулювання міжнародної міграції.</p>	<p>Діяльність Міжнародної організації з міграції та її основні Конвенції, у т.ч., які ратифіковано Україною. Універсальні міжнародні договори і конвенції, що регулюють правове становище біженців і захист їхніх прав. Регіональні міжнародні угоди. Регулювання міграції у країнах ЄС.</p>
<p>Тема 4. Територіальний та дипломатичний притулок.</p>	<p>Внутрішньо переміщені особи (ВПО). «Право притулку». Становище іммігрантів в ЄС (права та обов'язки, доступ до ринку праці). Легальна та нелегальна міграція. Запобігання нелегальній міграції в ЄС.</p>
<p>Тема 5. Актуальні питання міграційних процесів в країнах Європейського Союзу.</p>	<p>Необхідність залучення трудових мігрантів у країнах ЄС у зв'язку з старінням населення: очікувана тривалість життя при народженні, загальний показник фертильності. Динаміка зовнішньої міграції в ЄС. Міграційна криза 2015 року. Міграційна криза Білорусь – Польща 2021 року.</p>
<p>Тема 6. Міграційні потоки між ЄС та Україною.</p>	<p>Динаміка міграції між ЄС та Україною з моменту підписання «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони». Трудова міграція між ЄС та Україною.</p>
<p>Тема 7. Основні проблеми мігрантів та біженців в країнах ЄС.</p>	<p>Основні країни призначення українських мігрантів. Динаміка чисельності довготривалих мігрантів з України; динаміка кількості вперше оформлених дозволів на перебування громадян України в країнах ЄС. Міграція українських громадян до країн ЄС у зв'язку з війною Росії проти України.</p>
<p>Тема 8. Регулювання міграції в Україні.</p>	<p>Розвиток відносин України з Міжнародною організацією з міграції. Діяльність МОМ в Україні. Динаміка зовнішньої міграції з України. Основні Конвенції МОМ. Основні питання регулювання міграційних відносин, визначенні в Законах України: «Про зовнішню трудову міграцію», «Про імміграцію», «Про громадянство України», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та ін. Проблеми мігрантів та біженців.</p>

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алгаш В., Піттель А. Сучасна міграційна криза як виклик для Європейського Союзу. *Підприємництво, господарство і право – загальноукраїнський науково-практичний господарсько-правовий журнал*. 2019 р. №12. – С. 334-338.
2. Свящук А.Л. Проблеми прав біженців та виклики сучасності: навч. посіб. – Харків: Видавництво «ФОП Голембовська О.О.», 2018. – 325 с.
3. Цевух Ю. О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України: навч.-метод. посіб. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. — 139 с
4. Цевух Ю.О. Якубовський С.О. Міжнародна міграція робочої сили як чинник економічного розвитку країн: монографія. Одеса: Одес.нац.ун-т імені І.І, Мечникова. 2017 – 235 с.
5. Dominese G., Yakubovskiy S., Tsevukh J., Rodionova T. Impact of International Migration Flows on the European Union and Ukraine. *Transition Studies Review*. 2020. Vol. 27(2). URL: <https://transitionacademiapress.org/jtsr/article/view/301> (accessed 24.12.2022).
6. EU migration and asylum policy. European Council. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-migration-policy/> (accessed 25.08.2023)
7. Report on the human rights situation in Ukraine. 1 February – 24 March 2023. *United Nations. Human rights*. URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/countries/ukraine/2023/23-03-24-Ukraine-35th-periodic-report-ENG.pdf> (accessed 27.08.2023)

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – ІСПИТ

Поточний та періодичний контроль проводяться під час практичних занять.

Методи контролю: Поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань; оцінювання завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання презентації і реферату.

Періодичний контроль: письмовий тест після кожного змістовного модуля.

Форма контролю: іспит.

Підсумковий контроль

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Сума балів
30	30	40	100

Поточний та періодичний контроль

Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
5	5	5	5	5	5	5	5	60
Контрольна робота за змістовим модулем 1 – 10				Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 10				

T1, T2, ... T8 – теми змістових модулів

У ході поточного та періодичного контролю студент має змогу отримати по 30 балів за виконання самостійних завдань та відповіді на практичних заняттях по кожному змістовому модулю. Періодичний контроль (контрольна робота за змістовим модулем) здійснюється у формі письмових тестових завдань наприкінці кожного змістового модуля (10 тестових завдань – 1 бал за кожен правильну відповідь).

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту і складається з двох відкритих питань, на які необхідно дати розгорнуту усну відповідь (10 балів за кожен правильну відповідь) та двох вправ (за вірне вирішення однієї вправи – 5 балів).

Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це сума балів за поточний, періодичний та підсумковий контроль. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів за результатами поточного контролю (але не менше за 35 балів), то допускається до складання іспиту.

Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Увесь обсяг СР містить наступні завдання: підготовка до усного опитування, конспектування першоджерел, вирішення вправ, підготовка презентації.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання

регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.